SUN'IY INTELLEKT DAVRIDAGI TA'LIM TIZIMI: IJTIMOIY ADOLAT, HUQUQIY TARTIBGA SOLISH VA XALQARO TAJRIBA TAHLILI

Teshaqulova Baxtigul Shovqiddin qizi,
Maxsudova Laylo Mirakbar qizi
Chirchiq davlat pedagogika universiteti 4-kurs
Talabalari Chirchiq, O'zbekiston
Elektron pochta: teshaqulovabaxtigul1@gmail.com telefon: +99893 9082604

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy jamiyatda sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim tizimiga ta'siri, ta'lim jarayonida ijtimoiy adolatni ta'minlash masalalari hamda ushbu texnologiyalarni huquqiy jihatdan tartibga solish muammolari tahlil qilinadi. Shuningdek, turli davlatlarning ta'lim tizimida sun'iy intellektdan foydalanish bo'yicha tajribasi o'rganilib, ularni samarali joriy etishning asosiy yo'nalishlari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, raqamli ta'lim, ta'lim tizimi, ijtimoiy adolat, huquqiy tartibga solish, ta'lim texnologiyalari, xalqaro tajriba.

Аннотация. В данной статье проведен анализ влияния технологий искусственного интеллекта на систему образования в современном обществе, вопросы обеспечения социальной справедливости в образовательном процессе, а также проблемы правового регулирования этих технологий. Кроме того, изучается опыт различных стран в использовании искусственного интеллекта в системе образования, и рассматриваются основные направления для его эффективной реализации.

Ключевые слова: искусственный интеллект, цифровое образование, система образования, социальная справедливость, правовое регулирование, образовательные технологии, международный опыт.

Abstract. This article analyzes the impact of artificial intelligence technologies on the education system in modern society, issues of ensuring social justice in the educational process, as well as problems of legal regulation of these technologies. In addition, the experience of various countries in using artificial intelligence in the education system is studied, and the main directions for its effective implementation are considered.

Keywords: artificial intelligence, digital education, education system, social justice, legal regulation, educational technologies, international experience.

KIRISH

XXI asrda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi jamiyat hayotining turli sohalarida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Ushbu jarayonda Artificial Intelligence texnologiyalarining paydo bo'lishi va rivojlanishi alohida ahamiyat kasb etadi. Sun'iy intellekt inson faoliyatining ko'plab yo'nalishlarida, jumladan iqtisodiyot, tibbiyot, boshqaruv va ta'lim sohalarida keng qo'llanila boshladi. Ayniqsa ta'lim tizimida ushbu texnologiyalarni qo'llash o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etish imkoniyatini yaratmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Sun'iy intellekt asosidagi tizimlar o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish, ularning o'quv jarayonidagi ehtiyojlarini aniqlash hamda individual ta'lim strategiyalarini ishlab chiqishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Zamonaviy ta'lim platformalari o'quv jarayonini

avtomatlashtirish, masofaviy ta'limni rivojlantirish va o'quv materiallarini moslashtirish orqali ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt texnologiyalarini ta'lim tizimiga joriy etish jarayonida bir qator muhim muammolar ham yuzaga kelmoqda. Ulardan biri ta'lim tizimida ijtimoiy adolatni ta'minlash masalasidir. Raqamli infratuzilmaning barcha hududlarda bir xil darajada rivojlanmaganligi ayrim o'quvchilarning zamonaviy texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini cheklashi mumkin. Bundan tashqari, sun'iy intellekt tizimlarida ishlatiladigan algoritmlarning shaffofligi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish hamda ushbu texnologiyalarni huquqiy jihatdan tartibga solish masalalari ham dolzarb ahamiyat kasb etadi.

MUHOKAMA

Sun'iy intellektni huquqiy jihatdan tartibga solish muammolari ko'plab tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Jumladan, Irina A. Filipova ning Sun'iy intellektni huquqiy tartibga solish nomli asarida sun'iy intellekt texnologiyalarining huquqiy jihatlari va ularni tartibga solishning nazariy asoslari keng yoritilgan. Shu sababli sun'iy intellekt davrida ta'lim tizimining rivojlanish yo'nalishlarini o'rganish va ushbu texnologiyalarni samarali boshqarish masalalarini tahlil qilish muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimida yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Zamonaviy ta'lim platformalari o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish va o'quv jarayonini individual tarzda tashkil etish imkonini beradi. Bunday tizimlar o'quvchilarning o'quv faoliyatini monitoring qilish, ularning qaysi mavzularni o'zlashtirishda qiyinchiliklarga duch kelayotganini aniqlash hamda mos ravishda o'quv materiallarini tavsiya qilish imkoniyatiga ega. Natijada ta'lim jarayoni yanada samarali va moslashuvchan shaklga ega bo'ladi.

Biroq sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish jarayonida ijtimoiy adolat masalasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli texnologiyalar hamma hududlarda bir xil darajada rivojlanmaganligi sababli ayrim o'quvchilar zamonaviy ta'lim platformalaridan to'liq foydalanish imkoniyatiga ega emas. Bu esa ta'lim tizimida teng imkoniyatlarni ta'minlash zaruratini keltirib chiqaradi. Shu sababli davlat siyosatida raqamli infratuzilmani rivojlantirish va barcha o'quvchilar uchun teng sharoit yaratish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Sun'iy intellekt tizimlarida qo'llaniladigan algoritmlarning xolisligi ham. muhim muammo hisoblanadi. Agar algoritmlar noto'g'ri ma'lumotlar asosida ishlab chiqilgan bo'lsa, bu ta'lim jarayonida noto'g'ri baholash yoki adolatsizlikka olib kelishi mumkin. Shu sababli sun'iy intellekt tizimlarini yaratishda etik tamoyillar va adolatli yondashuvlarga rioya qilish zarur. Sun'iy intellekt texnologiyalarining keng qo'llanilishi ularni huquqiy jihatdan tartibga solishni ham talab qiladi. Bu borada Irina A. Filipova o'z tadqiqotlarida sun'iy intellektni qo'llash jarayonida huquqiy me'yorlarni ishlab chiqish zarurligini ta'kidlaydi. Xususan, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, algoritmlarning shaffofligini ta'minlash va texnologiyalardan foydalanishda javobgarlik masalalarini aniqlash muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda ko'plab davlatlar sun'iy intellektni rivojlantirish va tartibga solish bo'yicha maxsus strategiyalar ishlab chiqmoqda. Masalan, European Union sun'iy intellekt texnologiyalaridan xavfsiz va mas'uliyatli foydalanish bo'yicha qator normativ hujjatlarni ishlab chiqqan. Shuningdek, United States, Japan va South Korea davlatlarida sun'iy intellekt asosidagi aqlli ta'lim tizimlari keng joriy etilgan. Ushbu tajribalar sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishga yordam berishini ko'rsatadi.

XULOSA

Sun’iy intellekt texnologiyalari zamonaviy ta’lim tizimining rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar o‘quv jarayonini individuallashtirish, ta’lim sifatini oshirish hamda ta’lim jarayonini samarali boshqarish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, sun’iy intellektni ta’lim tizimiga joriy etish jarayonida ijtimoiy adolatni ta’minlash, raqamli tengsizlikni kamaytirish va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish kabi masalalarga alohida e’tibor qaratish zarur.Shuningdek, sun’iy intellekt texnologiyalarini samarali qo‘llash uchun ularni huquqiy jihatdan tartibga solish va xalqaro tajribani o‘rganish muhim ahamiyatga ega. Kelajakda sun’iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta’lim tizimining yanada takomillashishiga va zamonaviy bilimga ega mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro‘yxati.

1.Sun’iy intellektni huquqiy tartibga solish – Irina A. Filipova.
2.Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach.
3.Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education.
4.Luckin R. Machine Learning and Human Intelligence in Education.
5.UNESCO. Artificial Intelligence and Education Policy Guide.
6.European Union. Artificial Intelligence Strategy.